

STANOWISKO NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO I GİODO

Otwarty fundusz emerytalny jako administrator danych osobowych

Administratorem danych przetwarzanych na potrzeby działalności otwartych funduszy emerytalnych nie są, jak często błędnie się sądzi, towarzystwa emerytalne, będące organem zarządzającym OFE. Status administratora przysługuje bowiem samym funduszom.

Niewłaściwa interpretacja przepisów w praktyce prowadzi niejednokrotnie do problemów związanych m.in. ze zgłaszaniem zbiorów danych do rejestracji u generalnego inspektora ochrony danych osobowych (GIODO) lub ich wykreśleniem bądź zgłaszaniem w nich zmian.

Tymczasem zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (art. 2 ust. 1), fundusz jest osobą prawną, a przedmiotem jego działalności jest gromadzenie środków pieniężnych i ich lokowanie z przeznaczeniem na wypłatę emerytury członkom funduszu po osiągnięciu przez nich wieku emerytalnego oraz emerytury częściowej (art. 2 ust. 2). Z kolei w myśl art. 3 ust. 1 tej ustawy, organem funduszu jest towarzystwo emerytalne. W świetle powyższego towarzystwo realizuje czynności prawne oraz faktyczne, związane z zarządzaniem funduszem, oraz reprezentuje go zgodnie z zasadami określonymi w statucie. Potwierdza to również orzecznictwo. Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 1 października 2014 r. (sygn. akt I OSK 601/13), „skoro zatem Fundusz posiada osobowość prawną, to jest podmiotem praw i obowiązków, któremu przysługują wszelkie atrybuty procesowe w postępowaniu administracyjnym. W tym jest administratorem

danych członków przystępujących do OFE i to na Funduszu spoczywa obowiązek wywiązywania się z obowiązków administratora danych nałożonych ustawą o ochronie danych osobowych. W znaczeniu prawnym Towarzystwo jest jedynie wyrazicielem woli Funduszu, przez to nie przejmując

Status administratora danych osobowych członków funduszu, przetwarzanych w celu zawarcia i realizacji umowy o członkostwo oraz prowadzenia rejestru członków funduszu, przysługuje funduszowi. W tym zakresie towarzystwo jako organ funduszu jedynie urzeczywistnia jego wolę i reprezentuje go na zewnątrz.

jego uprawnień i obowiązków, lecz jako organ uzewnętrznia wolę i reprezentuje fundusz w stosunkach prawnych, których stroną jest osoba prawna – Fundusz (art. 27 ust. 1 – towarzystwo prowadzi działalność wyłącznie w formie spółki akcyjnej)”.
Również GIODO w wydawanych decyzjach (np. w decyzji z 1 czerwca 2012 r., sygn. akt DRZDO/DEC-499/12/34360) wskazuje, że status administratora danych osobowych członków funduszu, przetwarzanych w celu zawarcia i realizacji umowy o członkostwo oraz prowadzenia rejestru członków funduszu, przysługuje funduszowi. W tym zakresie – jak wskazał GIODO – Towarzystwo jako organ funduszu jedynie urzeczywistnia jego wolę

i reprezentuje go na zewnątrz. Na poparcie swojego stanowiska GIODO przytacza też wcześniejsze orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, tj. wyrok z 31 stycznia 2012 r. (sygn. akt I OSK 1317/11). Sąd wskazał w nim, że „Otwarty fundusz emerytalny jest administratorem danych

środków na rachunkach z uwzględnieniem środków wypłaconych na okresową emeryturę kapitałową (art. 89 ust. 1 ww. ustawy).

Wskazać należy, że nie wyklucza to w żadnym przypadku możliwości przyznania statusu administratora danych osobowych towarzystwu emerytalnemu, jednak w odniesieniu do innej kategorii osób bądź też wówczas, gdy dane są wykorzystywane w innym celu. Przykładem takiego stanu faktycznego jest prowadzenie przez towarzystwo zbioru danych dotyczącego potencjalnych klientów. Dane członków otwartego funduszu emerytalnego przetwarzane w celach marketingowych, po uprzednim uzyskaniu zgody tych osób, stanowią także modelową sytuację, gdy towarzystwo emerytalne staje się administratorem danych.

Warto podkreślić, że przesłanką legalizującą przetwarzanie danych członków funduszu przez towarzystwo jest zgoda, a nie samoistnie art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, stanowiący, że przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą.

Aleksandra Pijas
referent prawny, Departament
Rejestracji Administratorów
Bezpieczeństwa Informacji i Zbiorów
Danych Osobowych Biura GIODO

osobowych pozyskiwanych poprzez deklarację przystąpienia do [...] OFE i to ten podmiot jest odpowiedzialny za to, kto i w jakim celu za pośrednictwem strony internetowej zbiera dla niego dane osobowe”.

Przystąpienie do OFE następuje zasadniczo w wyniku zawarcia umowy z funduszem (art. 81 ust. 1 ww. ustawy). Tym samym stroną umowy o członkostwo jest fundusz emerytalny, a nie towarzystwo. Fundusz prowadzi również rejestr członków zawierający podstawowe dane osobowe członków, dane o wpłatach składek do funduszu i otrzymanych wypłatach transferowych oraz przeliczeniach tych składek i wypłat transferowych na jednostki rozrachunkowe, a także dane o aktualnym stanie